

Barba Ivo Kuljiš Pace

MEDITERANSKI KRALJ JASTOGA

Rekordi: 13 jastoga u jednoj vrši, 6000 u jednoj sezoni!

“Više san ja popri, kad ni bilo leda, bacio zubaci za ješku nego što ih se danas lovi za prodat!”

Mlađa ribarska konkurencija? “Na jastoge me još nekako mogu pratit, ali malo ko more ujut kantari kako jo!

Barba **Ivo Kuljiš Pace** rođen je prije 68 godina, "za Prvega maja", u Komiži. Na Palagružu je počeo odlaziti 1952., kad je imao 17 godina, sa svojim barbom **Bjažićem**, na loji dugoj 8 metara, uz još jednog, trećeg člana posade. Loja je imala "benzov" motor od 8 konja.

Početakom sedamdesetih loje su dobile kabine, ledane. Barba Ivo se sjeća: "Bila je 1973. kad smo poceli deperat led. Popri, kad ni bilo leda i kal se riba ni mogla sacuvat, za ješku u vršama za jastoge služila je oborita riba. Nisi s njom ništa moga nego je solit. Više san ja isika zubaci za ješku nego šta ih se danas lovi za prodat!"

Četrdeset godina odlazi na Palagružu, na jastoge. Prije se, tamo do 1973. ili 1974., išlo u proljeće i jesen. Nije bilo leda pa se ljeti, po vručinama, riba nije mogla sačuvati.

Koji je rekord, koliko ste najviše jastoga našli u jednoj vrši?

- 13! Spominjem se, tu smo vršu bacili na talijansku podmornicu iz Prvoga rata, mislim da se zvala *Nereida*, imala je četiri torpeda, a potopila se između Vele i Male Palagruže. Mogu ti reć precizno: to je zodiv od Konfina. Evo ti i morke: volić iza Kamika i sika od Konfina, u sarvunoru! To je bilo 1956.

A koliko ste jastoga najviše ulovili u jednoj sezoni?

- To je bilo 1971., kal smo **Gruje** (Tonko Božanić) i ja, sa dva broda, bili su leut i loja, u dva proljetna i dva miseca u jesen, izvukli skoro 60 kvintoli...

To je šest tona jastoga?!?

- Je, šest tona! Imali su po kil u prosjeku, a to ti je šest mijori (tisuća) jastoga, ako moreš zamisliti! Lovili smo po jedan kvintol na dan, svaki brod. To ti je stotinu rib po brodu! Imali smo ažvelti (brzi) leut pa bi po noći, kad bi se skupilo po tri kvintola, vozili doma, u Komižu.

Okupilo se pred komiшком Kapetanijom još nekoliko starih ribara. Slušam priču, jedan drugog nadopunjavaju, o kamionu punom leda i živih jastoga, koji ih je vozio za Beč. Kad se kamion nakon tri dana vratio u Komižu, unutra su, u slami, našli jednog, još uvijek živog jastoga!

Kakva je to beštija koju izvučeš sa sto metara dubine, a onda još izdrži tri dana na suhom?!

- A eto, vidiš... Njemu je bitno da je hladno i da ima kisika, a to znači da mora bit kurenta. Jedan put je na Svecu krepalo šest kvintoli jastoga jer su kašune, u kojima se čuvaju živi, stavili u more bez kurenta. Nisu dobivali dovoljno kisika! A on more u brodu, u ledani, život tri, četiri dana na nekih sedam ili osam stupnjeva.

Je li vama uopće više treba sonder? Koliko "zodivi" i "morki" znate napamet?

- Toliko! Naročito oko Palagruže! A sonder ti je isto potreba... Mladi ribari? Nauče oni, zna se da vršu ne smiješ bacit na ravno. Je, prate me, bacaju blizu mene. Na jastoge me još nekako mogu pratiti, ali malo ko more ujut kantari kako jo! Za njih je vršu potreba hitit meju visoke zodive. Ma, sve je to praksa i iskustvo...

Kad bi gradili novi, idealni brod, koliki bi bio, koju bi brzinu trebao postići?

- Komižani već imaju takve brode, dva ili tri su baš idealni: Dubrin brod, Pavle Zanki ga ima... To su brodi dugi 9 metara, s motorom od 40 konji, s ekonomskom brzinom od 7 milja, sa lipom kabinom, salonom, kuhinjom, zahodom. To su brodi za sve, i za ribanje i za turizam! Motor ne smi imat puno furce jer onda troši previše goriva, onda bi, kako se kaže, "trava mogla popast konja"! Di si kad potrafiš kvintol goriva, a uloviš jednog jastoga?

Ima li ribe, kako se lovi?

- Još je ribe, tko se muči! Ma puno je medvidi!

Kojih medvidi?

- Koče, kočice su doboti sve uništile! I mine, dinamit! Prije si od svibnja do desetog miseca moga ujut pola vagona ražina, a sad ih ni! Tuže se da ni sardeli, a posli Drugoga rata više je baruta u more bačeno nego u sve kave na kopnu! I di će riba? Neka nadležni pretraže plivarice i tunolovce - u svakog će nać barenko pet kila eksploziva! A onda, ovi mlaji ribari sve manje love sa vršama, a sve više sa mrižama kucinorama. Kucinora je metla, ona pomete sve jastoge, i mole i vele, a vrša je selektivna, u njoj ne more ostat jastog od pola kile... Ribolovne zone? Boje da ni zoni: furešti bi riboli di je nama zabranjeno! Vlast? Sve bi vajalo redom uredit, i minavanje, i kočice, i mriže, a ne samo zone. Na siki od Trešjavca, od koje se Komiža i pola Hvara izgradilo, više ni ribe - sve su kočice izorale! I svo je dno, od njihovog oranja, zemljom prekriveno!

S koliko vrša sada lovite?

- Imom 35 sinjoli (ispod svakog su dvije vrše), da mi noge ne nateknu. Cilo vrime dok pripoštaješ stojiš na noge. Da sam mlaji, imo bi 50 sinjoli. Ulovimo, zet i jo, 6 do 7 rib dnevno. Ali, danas je lagje, imaš vinč, led, kabinu... Pri tega si sve poteza na ruke!

Gdje su najjači kurenti?

- Oko Sveca, na Šijabod i u Ždrilo, tu su uvik joki kurenti, kao rijeka. Kažu da se kurent rodio na Svecu!

Kad ste doživjeli najveću neveru?

- Cekoj, da se sitim... Dva puta, na povratku sa Sujca (Sušca). To je bilo one godine kal je trajektu *Ero* diglo kuvertu, pri dvodeset godišć, kal je more hitivalo priko Baluna na Biševu, priko onega barda kraj Modre spilje! Bilo je jugo od 11 bofori! Uspili smo uteć, dušli smo u jednome komadu!

Koliko je star ovaj vaš brod?

- Ima 32 godine, zove se *Jastog*. Motor je "fareman" od 26 konji, gre šest i po mij na uru. Služi...

Barba Ivo ovoga ljeta, svakog dana kad vrijeme dozvoli, isplovjava prema Svecu i Brusniku, zajedno sa **Mikulicom**, svojim zetom. Isplove oko šest sati ujutro, vrate se popodne, oko tri. Ako je dobra prognoza ostanu na Svecu, u uvali Slatina. Sinjali su mu uglavnom oko vulkanskog Brusnika. Kad ga sretnete, znajte: imate čast upoznati kralja jastoga cijelog Mediterana!